

efter med normale økonometriske metoder. Der opnås gode resultater for sammenhængen mellem velstandsfremgang og fremgang for det regerende parti og mellem langtidstilbagegang for det republikanske parti og en aftagende landbrugsbefolkning, hvorimod modellen viser sig mindre velegnet, når det drejer sig om at påvise stemmeafgivningen i små lokale områder, hvor tilfældige personlige forhold kan gøre sig gældende. Den anvendte teknik i denne artikel kræver betydeligt bedre statistiske forudsætninger hos forskeren end i det førstnævnte tilfælde, men selve beregningsarbejdet er med datamaskinerens standardprogrammer relativt enkelt, og man vil uden tvivl i fremtiden se et stigende antal resultater præsenteret i denne form.

Alle samlingens artikler har forud for trykningen været underkastet diskussioner på seminarer, som den tidligere nævnte "Advisory Committee" har afholdt. Til stede her har været såvel matematisk skolede statistikere, som kvantitativt og traditionelt arbejdende historikere. I indledningen til samlingen peges der på, at der mellem hver af de tre grupper hurtigt viste sig at være en bred kommunikationskløft. Mellem statistikere og kvantitative historikere bestod denne i, at statistikerne pegede på metoder, som på grund af kildematerialets særlige karakter ikke måtte forekomme en historiker anvendelige, og mellem de to grupper af historikere synes vanskelighederne at bestå i manglende kendskab hos de traditionelt arbejdende historikere til grundlaget for stokastiske processer og den teknik, der er opbygget til at behandle dem. Skal der komme en frugtbar metodediskussion frem med hensyn til kvantitativ historieforsknings muligheder og begrænsninger, vil det derfor være nødvendigt, at der bygges bro over disse kommunikationskløfter.

Hans Chr. Johansen

Roderick Floud: An Introduction to Quantitative Methods for Historians. London. Methuen & Co., Ltd., 1973. 220 s.

De senere års stigende anvendelse af kvantitative metoder inden for historieforskningen i en række lande har gjort det nødvendigt at supplere den traditionelle undervisning i historisk metode med kurser i den statistiske teori, der anvendes i disse analyser. Ved tilrettelæggelsen af sådanne kurser står man imidlertid over for to hovedproblemer, nemlig dels hvilket niveau en sådan undervisning skal lægges på, dels hvilket undervisningsmateriale, man skal lægge til grund for undervisningen.

Med hensyn til niveauet har praksis efterhånden aftegnet tre forskellige muligheder. Det laveste niveau, der svarer til den undervisning, der nu gives til alle historiestuderende ved de danske universiteter, indskrænker sig stort set til at give den studerende en vis øvelse i at opstille tabeller og overskue grundlæggende statistisk materiale samt til at foretage meget elementære beregninger såsom indekxsværdier og gennemsnit. Adskillige steder i udlandet, herunder også ved flere svenske universiteter, er man gået et skridt videre og har fastlagt et niveau, der nogenlunde svarer til, hvad danske samfundsfagstuderende får kendskab til, d.v.s. at kurset udvides med en indføring i hypotesetests, samt med tidsserie- og regressionsanalyse og teoretisk demografi.

Selv studerende, der har gennemgået dette pensum, vil imidlertid ikke med forståelse kunne læse de seneste års forskningsresultater, der anvender kvantitative metoder, således som de f. eks. findes publiceret i *The Journal of Interdisciplinary History*, *Explorations in Economic History*, *Economic History Review* og *The Journal of Economic History*. En nødvendig forudsætning for at få udbytte af sådanne artikler er, at de studerende tillige har kendskab til de vigtigste emner inden for den økonometriske teknik, navnlig i forbindelse med multipel regressionsanalyse og udbygningerne af denne gennem undersøgelser for autokorrelation, multicollinearitet o. l. Dette tredje niveau er efterhånden blevet et obligatorisk led i studieplanen for økonomisk historie ved amerikanske universiteter.

Når man har lagt sig fast på det niveau, der skal nås ved undervisningen, kan man stille sig det spørgsmål, om man nødvendigvis behøver en speciel lærebog i kvantitative metoder for historiestuderende, idet der findes talrige – udmærkede og pædagogisk veltilrettelagte – lærebøger inden for alle tre niveauer til anvendelse ved undervisningen inden for samfundsvidenskaberne og de eksakte videnskaber.

Ud fra hensynet til den anvendte teknik synes der ikke at være noget specielt incitament til at udarbejde specielle lærebøger, og når det alligevel er sket i de senere år, må årsagen formentlig være den rent pædagogiske, at det er lettere at få historiestuderende gjort interesserede i emnet, såfremt det eksempel materiale, der indgår i en sådan lærebog, beskæftiger sig med forhold, der har den studerendes interesse, hvilket normalt kun i mindre omfang vil være tilfældet ved de grundbøger udarbejdet til brug for samfundsvidenskaberne, som det ellers vil være mest nærliggende at anvende.

Den foreliggende bog, der er et engelsk eksempel på en sådan metodebog for historiestuderende, dækker i forhold til det, der er nævnt ovenfor, nærmest niveau 2, og den minder derfor i sit indhold meget om Bernt Schiller og Birgitta Odén: *Statistik för historiker*, 1970 (s. 15–188), idet den dog gør noget mere ud af lineær regression med en uafhængig variabel end den svenske lærebog, hvilket ubetinget er en fordel. I øvrigt er bogen særdeles traditionelt opbygget. Eksempelvalget er udelukkende sket fra britisk historie, men dækker her til gengæld meget bredt, både kronologisk – fra det 11. til det 20. århundrede – og tematisk – landbrug, udenrigshandel, skibsfart, stemmeafgivning i parlamentet, prisserier, vielsesaldrer m.m. En sammenligning med Schillers og Odéns bog viser i øvrigt ikke store forskelle, og eksempelvalget kan derfor være det afgørende for, om man vil vælge den ene eller den anden ved undervisning i Danmark, såfremt man skulle ønske at give historiestuderende en undervisning, der svarer til det niveau, der er angivet med de to bøger.

Hans Chr. Johansen

Jean Lhomme: Économie et histoire. Travaux de droit, d'économie, de sociologie et des sciences politiques, no. 55. Genève 1967. 200 s.

Forholdet mellem historievidenskaben og samfundsvidenskaberne er efterhånden et emne, der har været gjort til genstand for en omfattende diskussion,